

Prædiken til Mariæ bebudelses dag

Luk. 1, 26-38

Skriv dig, Jesus, på mit hjerte,
du min konge og min Gud,
at ej lyst, ej heller smerte
dig formår at slette ud!
Denne indskrift på mig sæt:
Jesus ud af Nazaret,
den korsfæsted, er min ære,
og min salighed skal være! Amen! (DDS 208)

Der er noget særligt ved at fejre Mariæ bebudelses dag i Helligaandskirken på grund af Joakim Skovgaards vidunderlige billede, som betegnende pryder vestvæggen. Det betegnende vender jeg tilbage til. Vi skal glæde os i Danmark over, at vi har bevaret at fejre Marias bebudelse på en fast søndag i kirkeåret, ni måneder før juledag, dagen, da Jesus blev født. I vore protestantiske nabokirker mod syd afskaffede man den i reformationstiden som protest imod den katolske kirkes dyrkelse af Maria som himmeldronning. Men Maria fortjener, at der er en søndag i kirkeåret, hvor hun bliver mindet og fejret.

Beretningen om hendes bebudelse i Lukasevangeliet er en af de smukkeste fortællinger i Det Nye Testamente. Man ser det hele for sig, og det er da også et af de hyppigst

malede motiver i kirkekunsten. Maria, en pige på vel 15/16 år – for så tidligt blev man forlovet i datidens Israel – sidder alene i sine forældres hytte, muligvis fordybet i bøn, og så står pludselig Gabriel, en af de store ærkeengle, foran hende. Det kan da ikke undre, at hun bliver dybt forfærdet, da englen hilser hende med ordene: ”Herren er med dig, du benådede!” Det ser englen og prøver straks at berolige hende: ”Frygt ikke, Maria, for du har fundet nåde for Gud”. Du er udvalgt af Gud. Men ærligt talt, er det, som Maria så får at vide mindre frygtindgydende? Maria skal føde Guds Søn! Og han skal arve Davids, den store jødiske konges trone og selv være konge til evig tid! Det er da for en ung ugift pige mere frygtindgydende end at stå model til Gabriels tilsynkomst. Forfærdelsen klinger da også med i Marias svar til englen: ”Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand”. Så fortæller englen Maria, at det skal Gud nok sørge for, for for ham er intet umuligt. Og det gør Gud ved sin Helligånd, som skal komme over Maria og gøre hende med barn. Derfor skal det barn, hun føder, kaldes helligt, Guds søn. Mon Maria så har været beroliget? Jeg tvivler.

Det er det, som gør hendes svar til englen Gabriel så stort: ”Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!” Det er det svar, der har gjort, at alle slægter har lovprist Maria, og at vi gør det samme i dag her i Helligåndskirken.

Det svar, Maria giver, er selve troens svar, grundakkorden i alle de svar, som mennesker giver i deres trosudsagn. Man slipper sig selv, kaster sig uden forhåndsbetinger ud på de 70.000 favne i blind tillid til Gud uden at kende til udgangen af den vandring, man lydigt over for Gud indlader sig på at gå. ”Ske din vilje, ikke min”.

Derfor er Maria troens moder. Derfor kaldes hun også kirkens moder. Hun er med sin tro et forbillede for vores tro. Det er det vigtigste, som vi skal lære af denne fortælling.

Det andet lige så vigtige er, at Gud udvælger et menneske af ringe stand i fattige kår, ja, oven i købet en ung pige, til at være formidler for den begivenhed, der skulle ændre verden og i den sidste ende frelse den, den begivenhed, at Guds Søn skulle komme til verden. I de religiøse myters verden foretrækkes for det meste mænd til frembringelse af nye guder og gudinder. Pallas Athene, visdommens gudinde, men også sejrns gudinde, sprang f.eks. ud af Zeus’ pande. Men Gud foretrak en kvinde som formidler af den skelsættende begivenhed, som Jesu fødsel er. Og i den udvælgelse ærer Gud på en måde også al verdens kvinder, hvad kirken ofte har glemt.

Det sted, Gud vælger, er også værd at lægge mærke til. Nazaret er en lille ubetydelig by i Galilæa. Når man sidenhen hørte, at Jesus var fra Nazaret, sagde man hånende: ”Hvad

godt kan komme fra Nazaret?” Den by havde ingen plads i jødernes historie, intet betydeligt menneske var knyttet til den. Men dér fandt Gud altså den kvinde, han ville udvælge, ikke i kongebyen Jerusalem eller for dens sags skyld kejserbyen Rom. Værd at hæfte sig ved i et samfund, der i den grad går op i kendisser. Og også i en kirke, der kan fristes til at gøre det samme.

Og endelig er der det, at Maria var jomfru. Hun havde ikke været sammen med en mand. Jesus lå ganske vist som foster som ethvert andet menneskebarn i sin mors Marias mave i fulde ni måneder, men undfanget blev han ved Helligånden. Det har en hel del mennesker det svært med i dag. Og jeg vil hævde, at ens kristentro ikke står og falder med, om man tror på jomfrufødslen eller ej, bare man vedkender sig, hvad det betyder, når vi bekender: ”Undfanget ved Helligånden, født af jomfru Maria”. Det skal slet ikke fremhæve Jesu guddommelighed, men derimod hans menneskelighed. Jesus er fuldt og helt menneske, dog med en eneste forskel fra os andre. Vi fødes ind i en sammenhæng af synd, ikke i biologisk forstand, selv om der er undtagelser, men i social forstand. Forfædrenes fejltagelser udvirker sig på vore livsvilkår, og vi gentager gang på gang deres fejltagelser – og gør det mere eller mindre frivilligt. I Jesus er denne årsagssammenhæng brudt. Det er, hvad jomfrufødslen betyder. Her træder Guds sande menneske ind i historien, sådan som Gud har tænkt os alle, da han skabte os i sit billede. I Jesus er der givet os en mulighed for at blive til nye mennesker i lighed med ham, nemlig ved troen på ham, men den er jo også

en frugt af Helligåndens virke. Sådan som vi sang med Kingo i salmen før prædikenen:

O Herre Jesus, lad din Ånd
mig kraftig overskygge,
bered mit hjerte ved din hånd,
at du deri kan bygge,
at også jeg kan åndelig
undfange dig
og aldrig fra dig rykke!

Det er, hvad billedet af Marias bebudelse skal minde os om på Helligåndskirkens vestvæg hver gang, vi forlader kirken, minde os om, at vi ved troens hjælp skal undfange Jesus i os, gøre ham til en del af os, så vi formes af ham.

Den stille uge nærmer sig, og unægtelig kan det ikke undgås, at vi på Marias bebudelsesdag kaster et blik på Maria ved korsets fod. Hun så sin søn lide, hun hørte ham råbe ”Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?” Kom hun i tvivl om sin egen udvælgelse og om, hvorvidt Gud stadig var med hende, og hvad værre var, om sin søns udvælgelse og kaldelse, når han nu selv i sit råb til Gud klagede over at være forladt af Gud? Vi ved det ikke, men kan vi forestille os andet end, at hun selv led med i sin søns gudsforladthed og delte med sin fortvivlelse hans fortvivlelse?

Og netop i det er Maria for alvor et troens forbillede for os. Hun fulgte sin søn ud til korset, hun stod ved korsets fod i hele dette smertefulde forløb og veg ikke fra det, veg ikke fra sin og Guds søns side. Det gør den tro også, der midt i den største tvivl og anfægtelse alligevel ikke rykker fra korset i

håb om en kommende påskedag. Og selv om dette håb i øjeblikkets anfægtelse kan være uendeligt lille, så er det alligevel et håb!

Amen!

Theodor Jørgensen
Helligåndskirken, København

Salmer:
35, 60, 71, 72, 196, 201

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk